

UIT DE SCHRIFT

Gods weg leeren.

Leer mij, Heere, Uwen weg. Ps. 86:11a.

Wij kunnen niet leven als wij den weg niet zien. God heeft ons gemaakt, opdat wij als Zijn beeld dragers welbewust ons leven zouden koersen naar het van Hem gestelde doel.

En de ellende van ons bestaan is, dat wij naar het van God gestelde doel niet vragen en daarom ook van God den weg niet willen leeren.

Dan stellen wij ons zelf een doel, en maken onzen eigen weg.

Of — wat nog erger is — wij geven in het geheel ons van een doel geen rekenschap en hebben dan ook geen behoefte aan een weg.

Daarin komt onze smaad wel op het diepste uit. Gij kent ook wel iets van dat vreugdeloos bestaan. Dat ge u maar glijden laat, op z'n best plukkende de bloemen, die bloeien voor uw voet. Maar daarin is de eere des levens weg. En nooit komt deze oneer schrikkelijker uit dan daar, waar jonge herten aan het hopen zijn ontwend en doodig zich gewonnen aan de nuchtere praktijk van het alledaagsch bestaan. Hoe schoon komt hier tegenover uit de adel van het hart, dat door het ideaal gegrepen is, en dat de bereiking daarvan zoekt met inspanning van alle kracht. Dat daarom zoekt naar wegen en middelen.

Maar ook hier in de beminnelijkheid van het jeugdig idealisme treedt de tragedie van het zondebestaan aan den dag. Want dan wordt het ideaal geboren uit eigen overlegging, en dan zijn wij gevangen in den waan, dat wij zelve de wegen wel henen kunnen. En dan eindigt het jeugdig idealisme in de droeve levensleurstelling. En dat kan ook niet anders, wanneer het gebed niet leeft, om Gods weg te mogen kennen.

Dat gebed wordt telkens weer geboren in de zielen van Gods kinderen. Natuurlijk. Want die zielen zijn levendgemaakt. En levendgemaakte zielen hunkeren naar levensgenieting. En levende zielen moeten die levensgenieting maar al te dikwijls missen. Die oorzaak ligt ongetwijfeld in hun zonde. In het gesloten zijn hunner zielsoogen.

David, de zanger in dezen psalm, wist dat ook zeer wel.

Maar juist daarom kunnen Gods kinderen in dezen toestand van ziele donkerheid niet berusten. Maar zij moeten hun droefheid voor het oor des Heeren uitklagen. Heere, neig uw oor, verhoor mij, want ik ben ellendig en nooddruttig. Bewaar mijn ziel, want ik ben uw gunstgenoot; o God, mijn God, verlos uw knecht, die op u vertrouwt. Wees mij genadig, Heere, want ik roep tot U den ganschen dag.

Daarin is het belijden van de zonde, maar daar is ook de worsteling om levensgenieting. En de belijdenis, dat die levensgenieting ontbreekt.

O die benauwing, als wij den weg niet zien! Als wij slechts de omstandigheden zien. De warring der gebeurtenissen rondom ons. Waarlijk het is een teken van genade als wij het daaronder niet kunnen uithouden. Als wij hunkeren met heel ons zielsverlangen om daarin een weg te zien. Als wij niet rusten kunnen aler wij verstaan waar dat heengaet, en wat daarvan de bedoeling is. Als wij kermen van ellende, omdat wij ons gevoelen als een speelbal van de golven. O waarlijk, het geluk des levens ligt niet in uiterlijk voorspoedige omstandigheden. Maar alle levensvreugde moet wel sterven als de weg niet wordt gezien.

En dan heft David zijn ziel op tot Zijn God. Dan zoekt hij biddend Hem, die in majestie rust hoog boven het gewoel der wereld is verheven. Gij zijt groot en doet wonderwerken. Gij alleen zijt God.

En die hooge God heeft hier in deze wereld een weg.

God gaat door de wereld, door de geschiedenis, door de gebeurtenissen in ons eigen leven.

En nu komt het er maar op aan, dat wij dat zien. Dan keert onze ziel tot hare ruste weder.

Nee dat betekent niet, dat wij dan in elke gebeurtenis Gods bedoelen verstaan.

Het kind, dat met den vader op den weg wandelt, begrijpt ook niet de bedoeling van den vader in het kiezen van vele paden.

Maar het is aan 's vaders hand.

Het vertrouwt op 's vaders wijsheid.

En dat geeft rust.

Dat is het ook wat wij noodig hebben in dit aardisch bestaan.

Dat wij vasthouden aan dien God, die alle dingen in Zijn hand heeft.

Die in het bereiken van Zijn doel door geen enkel gebeuren hier in de wereld wordt belemmerd. Maar die het alles leidt naar Zijn wil.

Die majestieus in de eeuwige rust verheven is boven de woeling van het aardisch gebeuren.

En wiens weg daarom hooger is dan de wegen der menschen.

Dat is het kenmerk van Gods weg. Dat die gaat door de zee. En dat Hij daar voor Zijn volk een pad bereidt. Zoo hebben de heiligen geleefd. Als Abraham uitging in den weg des Heeren, niet wetende, waar hij komen zou. Hier is het kenmerk des geloofs. Tegenover de uitroeping van het vleeschelijk overleg.

Dat wil waarlijk niet zeggen, dat wij de middelen in onze hand hebben.

Maar dat wil zeggen, dat God de middelen heeft. Dat God het doet. Dat Hij alleen het doet.

En dat dan niets tegen Zijn wil zich kan roeren of bewegen.

O, dat te zien, dat vast te houden, dat te gelooven, geeft zielerust.

En daarom leert God Zijn kinderen bidden: Leer mij Heere, uw weg!

A. D. S.

KERKELUK LEVEN

Over het nieuwe concept van Dr J. G. Ubbink. (I).

Gelijk in ons blad reeds werd aangekondigd, wil ook „De Reformatie” zich uitspreken over het werk, dat onlangs van de hand van dr J. G. Ubbink (Zevenhoven) verscheen onder den titel: „De nieuwe belijdenis aangaande Schrift en kerk”.

In een enkel artikel lijkt het me volstrekt onmogelijk, den lezer iets zakelijks mee te deelen uit dit geschrift. Daarom hoop ik enkele vervolgartikelen eraan te geven.

Reeds heeft men kunnen lezen, dat dit boek naar het oordeel van anderen op duidelijke wijze afwijkt van de gereformeerde belijdenis en theologie. Een meening, die ik thans, nadat het werk in mijn bezit gekomen is, ten volle moet onderschrijven.

Maar dat is niet de eenige indruk, die na lezing achterblijft. Er is ook een tragische kant aan de zaak.

Laat mij het zóó mogen zeggen: er zijn ketters (men weet, dat dit woord niet „wereldlijk-onaangenaam” behoeft te klinken). — er zijn ketters, die fel-bewust, scherp-belijdend, zich stellen tegenover wat door de kerk beleden wordt; er zijn er ook, die min of meer meegetrokken worden in een chaos van denkbeelden, die zij niet beheerschen, die over hen heen gaan, en hen meesleuren uit een geestelijke omgeving, die zij waarschijnlijk ook niet hebben gepeild, noch door en door gekend.

Tot die laatste groep lijkt mij de schrijver van bovengenoemd werk te behooren.

Of, — want ook de kwestie van de verhouding van individu tot gemeenschap komt hier in het geding: er zijn er, die zich „bij het” verstandelijk „opwassen” vroolijk en vergenoegd losmaken en laten losmaken van de gemeenschap, waartoe zij tot nu toe uitwendig behoord hebben, omdat zij nooit den wezenlijken wil hebben gehad, ertoe te behooren; zij zijn van die gemeenschap daarom zoo gemakkelijk losgeweekt, omdat zij hun „verborgen mensch”, hun „intimiteit”, hun diepste gedachten, nog nooit in levend rapport hadden gezet met de hen omringende, voedende, dragende gemeenschap. Zulke menschen verbinden zich straks tot een clubje „BINNEN” de gemeenschap, zodra zij gelijgezind hebben meenen te ontdekken; tot zulke clubvorming komen ze, omdat ze heimelijk en onbewust die gemeenschap, die immers nooit hun liefde gehad heeft, als vijandin beschouwen; een gewoon, zielkundig verschijnsel bij eenzame zielen, die niet de kracht hadden om lief te hebben wat concreet hun in bepaald verband ontmoette. Anderen zijn er evenwel, die langzaam van de hen omringende gemeenschap los raken, zonder het zelf te weten, en ten deele, zonder het zelf te willen. Zij hebben nooit den wil gehad tot die min of meer seculiere clubvorming, tot welke die anderen in staat waren; want zij waren zóó naïef, dat ze hun intimiteit hebben blootgegeven, zodra zij ertoe de gelegenheid begrepen te ontvangen of te moeten gebruiken. Ook hebben zij geen behoefte eraan, op de gemeenschap te schelden, als op een bent van farizeeërs, want zij zijn veel te naïef, om eigen separatistieke zonden af te wentelen op druk gescholden gemeenschap. Neen, zij doorleven werkelijk den strijd van de gemeenschap, waartoe zij behooren; maar omdat zij niet rustig de dingen door-denken, en, naïef, reeds overlang feitelijk in een andere wereld, in een gansch andere constellatie geleefd hebben, dan de werkelijke, daardoor hebben zij het anders-zijn van zichzelf en van de gemeenschap eerst toen bepaald pijnlijk gevoeld, toen er een scherp-gesteld conflict in den boezem van die gemeenschap zich voordeed, waardoor duidelijk naar buiten kwam, helgeen er te voren was, en wat zij, eenzamen, eigenlijk nooit in volle bewustheid zich gerealiseerd hadden.

Tot deze laatste groep nu reken ik den auteur van dit boek.

Ik sta er dan ook eenzijdig verbaasd over, dat hij niet reeds lang gevoeld heeft, eigener beweging zijn predikantschap te moeten neerleggen in de gereformeerde kerken; maar ik kan anderzijds niet gelooven, dat hierbij ook maar eenig bewust bedrog in het spel is, en nog minder dat uitgegroeide pedanteske, hetwelk in de clubvorming van die eerste groep het toetje aangeeft. Ik krijg bij lezing van dit boek den indruk van iemand, die min of meer droomend door de papieren (onder tekeningsformules) heengewandeld is. Eerst later ontdekte hij, dat ze „accuraat” waren; en dit zal (als ik zijn geest zuiver proef) hem althans eerlijk pijn doen, zodra hij zich te eeniger tijd zou moeten beklagen, dit niet eerder in zijn volle consequenties te hebben doorzien... zodra hij dwingend verschil tusschen de letter van die papieren en zijn geest zal hebben toegegeven. Ook doet zijn boek wel vermoeden, dat hij, in plaats van het formulier, met gekrulde lip, ietwat uit de hoogte „accuraat” te noemen, het met pijngevoel „accuraat” bevindt; de manier, waarop iemand iets zegt, ontdekt soms zijn „staat en toestand” op den tot nu toe afgelegden weg.

Zóó althans kan ik verklaren, dat dit dikke boek eenzijdig met de jongste geschiedenis der gereformeerde kerken meer ernst maakt, dan anderen ooit deden, die zich tot een eigen journalistieke zelf-vertoonning (nu als groep) hebben opgemaakt, en dat anderzijds de beschrijving van die geschiedenis en haar beoordeeling reeds getuigenis aflegt van schrijvers tegenwoordigheid en onbeheerschtheid in zijn opkomende kritiek, zijn geuite verlangens, zijn taxatie der dingen en der stroomingen. Een plan de campagne heeft deze schrijver niet. Dat is iets negatiefs, en dus geen deugd; doch het verkeert de sympathie niet in bitterheid. Hij probeert — en we kunnen daar haast bij zóóveel verdrietelijkheid nog „dankbaar” voor wezen — hij probeert niet, de als „tegenstanders” gedoodverfde nog goedmoedige broeders zóó uit hun tent te lokken, dat zij hem straks den dienst moeten bewijzen van een toeh altijd tot de verbeelding der massa sprekende „martelaarskroon”, doch hij zegt vierkant, wat hij meent; zijn woord moge naar den inhoud allesbehalve „vierkant” wezen, doch de voordracht is zuiver. Van een afspraakje, om op een zeker tijd voor den dag te komen met een weloverwogen plan, merkt ge niets; ik geloof dan ook, dat dit boek niet overrompelen wil, doch dat de hier ontwikkelde denkbeelden reeds veel eerder naar voren zouden gekomen zijn, indien de schrijver door den loop der kerkstemmingen eerder gedwongen zou geweest zijn, voor den dag te komen met zijn meeningen in vergadering of pers.

Men zal mij vragen: waarom wijkt ge af van uw vaak verkondigde meening, dat het niet om personen doch om zaken gaat? Het antwoord luidt: omdat het soms helpen kan, iets goeds te zeggen van personen, wanneer dit n.l. dienen kan tot verheldering van toestanden. Wanneer ik ergens¹⁾ een hoofdredacteur hoor roepen: een knuppel in een hoenderhok; en een naamlozen medewerker onder 's mans vleugelen nog hoor na-betuigen: wedden, dat dit en wedden, dat dát? — dan denk ik: daar hebt ge 'tweer: voor de door U bedoelde gemeenschap (over wier boeg gij dit individueel getuigenis toch dadelijk weer heen wendt) hebt gij evenmin als hij, een zuiver oog gehad; maar gij — met uw „hoenderhok” — denkt dadelijk aan kerk-politiek; en hier — in dr Ubbink's boek — ontbreekt ze eigenlijk wat al te veel²⁾; daarom zet gij dadelijk het geval in uw accurate schema's, en staat zóó maar klaar om te „wedden” voor de oogen van den man van de straat, hoe die kerk politiek het zaakje opknappen zal; — doch er is Godlof nog een kerk, waarin de liefde van Christus eerlijk worstelen wil als „ons aller moeder”, om al de kinderen, die zij gebaard heeft (want het „moeder”-beeld vindt niet in het ver-troeten van stoute, doch in het baren van bij God in het testament staande kinderen zijn tertium comparationis) te blijven zien als geboren in het NIEUWE TESTAMENT: om dus te handhaven, dat zij hun recht hebben, een ambtsdrager te eischen, die zal profeteeren, wat de KERK profeteert en om te toonen, dat zij van een aristocraet als heerscher over de vrije profeten des Nieuwen Testaments niet zijn gediend, wíl geen enkele hiërarchie, ook niet een „hiërarchie” van cultu-reele, theologisch-filosofisch-modernistische syncretisten de kinderen van „ons aller moeder” heeft te dwingen in de richting van hun de „scharre” niet duidelijk verklaarde keuze.

Zoo is de eerste indruk, dien dr Ubbink's boek bij mij heeft nagelaten: ketterij, misverstand, maar tragisch verloop; onbeheerscht staat hier iemand te roepen, en hij kan zich maar niet verstaanbaar maken, omdat hij zichzelf en de zijnen niet verstaat. Als denkend en belijdend mensch moet ik, na lezing van zijn eerste deel reeds, mijn hand reserveeren; als zoekend mensch kan hij ze krijgen, al heb ik een zware griet tegen hem, dat hij n.l. zijn onderteekeningformulier niet heeft gehouden. Maar ik ben geneigd, te gelooven, dat hij dat anders ziet, althans tot nu toe zag; hoewel

dat natu
dat feit

Uit he
nen proe
mij onbe
Onbehe
een eigen
— en hij
bevangen
lijdenis e
van de
der Gere
vóór der
ingeleid
ste gesch
Een over
wij ergen

Maar h
zicht nie
zag, en
door eigen
den, niet
lag, en h
breekt a
schiedeni
in staat
manier;
campagne
eschatolo
situatie
dat door
nitors

O neen,
breekt hi
heden ka

En van
niet bes
boek we
volgende
hij te hr

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di

1) Zie P
2) De on

Elk ta
logica. M
ven. Ze
wijze va
fonds ve
wist. Ze
scheiden
heele we
volgde e
van Cros
voorloop
derik Sp
zang der
„Het stil
dijs” an
Merk op
is gegae
oeuvre;
die zij
en mooi
heet.

Ik zie
Kuypers
er twee
dat zijn
strijd —
zoend o
aanvang
Mozart)
eerste t
zijn er,
een sch
schemer
keringe
werk z
voeglijk
verder
welk sy
lijning,
zeer re
ment; C
talen, v
leven, d
of juist
er „gev

Want
Cronaer
wordt,
plan ke
dijs” d
dieper
alle di